

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petek. Cena za celo leto po pošti je 4 gold. 40 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za eno kvatre 1 gl. 10 kr. Ako se pa iz založnice v Ljubljani na bregu hiš. št. 190 jemlje, se plača za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za eno kvatre 1 gl. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje še pol gold.

Slovenija.

V petek 15. Svečana 1850.

Něma Domorodstva prez Ljubavi Materinskega Jezika.

Čeravno se nebojimo, da bi se naš preljubljeni Slovensko-Ilirski jezik, katerega skoro osemdeset milijonov v Evropi govori, zatreti, ali skončati mogel, smo vendar zadosti iz druge strani prepričani, da se vsakega tudi velikega i korenitega naroda jezik skruniti i svoje naravske lepote i jakosti znebiti zamore; — kateri (jezik) najpotlej gledeč na govorečo množico ljudi svojo življenje zaderži —; ali to življenje je samo telovno, ne pak duhovno, ker poteptani i od tak zvanih visokoučenih zemljakov svoje neznanosti prepuščeni prosti človek (kmet) ni mogoče v razvijanju duha, kakor tudi ne v obdelavanju svojega materinskega jezika napredovati.

Prosta tedaj i siromaška postane materinska reč; ko se tako govoreč iz dvorov i zmed blagorodnih obiteljev (familij) gizdavo pretira; i zatem pregnana pod slamnate kroveke (strehe), i najpotlej v zapečke nedostojno i nemilo ponižana vteči, ja bolje rekoč: se skriti i stisniti mora; kjer še kateri vredni starček ali katera dobra starica trepetajoč roke proti nebu zdviguje, i za boljšo dobo v materinskem jeziku od Boga prosi. — Poslušnimo někega učenega Nemca, kaj nam gledeč na spodobne nezgode svojega materinskega jezika poveduje: „Da se tudi korenitega roda jezik pogerdti i se jarm prostoče postaviti more, se ne da tajiti; al tega pri Nemcih něje majnkalo, kada bi jezik i znijm francoski način življenja od naših dvorov s slėpoj ljubavjo i z očitnim poteptanjem domačega jezika i izobraženosti bil prijet; kada so se mnogi z darom duha nadeljeni roda našega ljudi ptuji zobraženosti, kakor kaki slavni priliki z vsemi podali; i kda je že množina takih ljudi nevoljnim predodom opojena i omamlena bila (kak den denešni pri nas Slovenci), ter so mislili, da je od svojega bližnega mnogo boljši i sto stopajev večji i vrednejši, kateri strajnski jezik govoriti zna. — Resnično i lépo govori od tega temnega časa spisatelj knjige: Zverho obilnosti rečih nemškega in francoskega jezika (vu d. II. na str. 170): Tisti čas domači jezik (veli on) bil je zaveržen i iduren. Povsod bile so domače stvari od ptujih izrinjene. — Povekši stanovi so deržali za sramotno obšanost nemški, to je naravski govoriti.

Něki nemški Ladavci šli so v tem rodokvartelnem opraviilu naprej; ně malo misleči, kak hude, ja! — kak globoke rane so s takim merskim delom občinskeje domačej slogi zasekali ... Sami ptujčini so svojo neomejeno zaupnost davali, vse pa, kar je bilo nemški keršeno, bitko i ostrozobno osmejavajoči, žurili so se (tersili) svojo domovino i svoje pokorne ljudi iz globočine serdca zametavati. — A mi poteptani — zaverženi — potlačeni! mi — na mesto, da bi se bili skratjeno čast po zobraženju svojih narodnih lastovitost sterjali i pripravili, rajši smo bili z gerdim mišljenjem pripravi

se k temu načinu pridružiti, ter smo se kakor Nemci z nemškimi običaji; nemškim jezikom i nemškim narodnim značajem (karakterom) po dečinski sramovali. — Radi bi nemšino slekli — da samo popolnoma ptujci (francozi) postanemo. — Tisti čas je prešel! ko smo se bati mogli, te nesreče — ja jezik naš se je v sredini tistih zaverženost podignul, narod prebudil — i v mnogoverstnih knjigah, katere nigdar prepale ne bodo, narodu svojo zmožnost pred oči postavil.

Tak učeni Nemec svojega narodnega jezika i žnijm svojega roda tožne nezgode poveda. — I zares kak globoko je bila tisti čas prepala Nemcov slava? Ko se je skoro vsa Gospoda (kak den denešni pri nas Slovenci) i drugi z obilnostjo obdarovani, od svojih bratov razločavati jela in se modrost francozka imenovala. — Pitam jaz, kako je Nemcom ti glas bil? Francozi, katerim so se prilizavali, imeli so jih za sirovce, ljudi prez značaja — in kako je bilo, pitam dalje: njihovo domače slovstvo? — I to vsaki previditi more, kak ponižen, kak zaveržen je bil tistikrat polek vse svoje notranje marljivosti nemški narod; kak priprosto njegovo stanje gledeč na druge zobrazene narode. Komur je nemško književstvo znano, ne bo tajil, da še den denešni jezik in narodnost tistega opakega časa neizbrisivo značajnost (karakteristiko) na sebi imata.

Pitam na dalje — kaj je ti razgovor i toliko razmišljanje pri nas „Ilirskih Slovincih“ zrakovati moglo? Nič drugzega kakor: ker se v našem Slovensko-Ilirskem rodu mnogi najdejo (kateri se Domorodce imenujo), kateri našo Narodnost ravno v tako pogubo postaviti se tersijo v kakoršni so, kakor sem zgorej povedal, nekđaj Nemci bili, ker se mnogo trudijo in den na den žugajo to nesrečno število blodečih sinov povekšati. — Mnogi s kakoršnim koli predsodom omamljeni, od naroda svojega odaljeni sodijo, da prez strajnskega, posebno pa nemškega jezika něje mogoče, zobraženemu biti; — in vender jim majnka perve pogodbe prave zobraženosti, namreč temeljitega znanja materinskega jezika. — Taki domačej reči (kakor sem se pretečeno léto v potovanju prepričal) vsako ptujo predpostavljajo — in se ravno zato za izobražene deržijo! —? Gostokrat se pri nas najdejo prilike, kjer bi se za greh deržalo drugač, kakor nemški govoriti, kjer je vsaka falinga proti temu jeziku smertni greh; kjer se nesrečni domorodec, kateri to falingo pripetce učini, v največkej smetnji (Verlegenheit) i stiski nahadja; kjer se nalaš naš plemeniti slavni narodni jezik z osmejavanjem in prenavljanjem na čast (!) prednikov (z katerimi se vender radi hvalimo) zametava i merski psuje.

To je odperti dokaz (demonstratio) dragi Domorodci razprosterte opacine i preokrenjenosti. — Iz sna prebujeni potomci (Nachkömmlinge) ne bodo mogli verovati, da so nekteri izmed njihovih dedov ptuje lastovitosti svojim predpostavljali; da so svoje

svobodne roke v ptuje verige zakovati dali; da so kakor nedopiri že četveronožne, že sisajoče stvari, i spet že ptice biti hotli; i da je bilo komu treba dokazvati, da nima na sveti ljubavi prez serdca; to je to, da nima domorodstva prez ljubavi materinskega jezika. —

Oj mila mati narava! kak dolgo češ še to preverženo stanje terpeti, kak dolgo še take krivice prenašati? Jeli je morebiti takim izrodom naš „Slovensko-Ilirski“ jezik preveč polnoglasen za praznoto njihovega serdca? Ali se morebiti bojijo svojo neznanost očitovati? Naj bo temu kakor hoče — naše okolnosti namreč pak nova gibanja neprijatelj nazočnemu razgovoru dosta veliko važnost prizadevajo tako, da je zares zadnji čas, da se živo zedinimo, da domačemu jeziku stare naravske pravice povernemo, — da bodo vnuki svoje čestite predede razumeti mogli; jezik je sredstvo (medium), s katerim se predniki z nami razgovarjajo, nam svoje velke čine v celej krasoti i jasnosti obznanajo, ako tega nimamo, vsi naši veliki čini v ptujem jeziku pisani, ptuji zakladi postanejo. — Jezik je tisti veliki živi spominik (monument), ki dalj stoji kakor vsi marmorni stolpi. — Kdor pa bi marmeljne, Slavi i spominu prededov posvečene stolpe rušil, bi se za strašno hudega sovražnika naroda držati mogel, kak bi se tedaj tisti, kateri svojega materinskega „Ilirsko-Slovenskega“ jezika ne ljubi, i se ga v družtvu sramuje, velim, kak bi se taki za Domorodeca držati mogel.

Fr. Muršič, Lutomerski.

Austrijsko cesarstvo.

Iz Gorenškega. O novem letu so tudi tukaj kakor v celi krajnski kronovini nove politiške gosposke se pričele. Veseli smo jih sprejeli kakor prvi gotovi dar austrijske vstavne vlade, kateri nam upanje vterdi, da bodo v kratkem tudi druge zagotovljene vstavne naprave v življenje stopile. Dosihmal se te gosposke začasne imenujejo, pa vunder ne zamoremo pri ti priliki zamolčati, da se kmetom dozdej še malo priležejo. In kako bi zamoglo to tudi drugač biti, če pomislimo, da pri več opravih n. p. če eden popotni list imeti hoče, kmetje dalej pota kakor pred imajo.

Da so nove gosposke tudi še nemškutarske, je sploh znano. Vsi napisi zunaj in znotraj pri uradnih opravih so po nemško, vsi odgovori na pisma po nemško, Slovensina je v nemar pušena, vstavne jednakopravnosti prvič med kmeti nobeden ne tirja?! in scer bi tudi taka naprava preveč dnarja potrebovala!!?

Ti so zadržki, kateri jednakopravnost zavirajo, slišimo jih vsaki dan in na vsaki stezi.

O mila Slovenija! hud jarm še tvoje zveste sinove tare. Ktera juternica bode rešitelja oznanila? Velike napake starokopitne poprejšne vlade se na kmetih še semtertje čutijo. Niso nar majnši izmed njih zdravniki, kateri so se slovenskega jezika le po imenu in svojih lažnivih spričbah zavedli, v resnici pa z nobenim kmetom se pogovoriti ne morejo, in po govorih svojih poslov „recepte“ pišejo.

Tudi Gorencom je stara vlada zdravnika po imenu Dr. Zoff vsilila, kateri slovensko toliko razumi, kolikor terd slovenski kmet nemšino.

Gorenci so se čez to že večkrat pritožili, in tudi Slovenija je to napako že enkrat opomnila.

Al kaj vse to pomaga, postave scer takim napakam nasprot govorijo, po njih ravnati pak, — bi se kmalo posmehovali.

Gola resnica je, če slavni Dr. Prešerin poje:
Le ptujem areče svit se v Krajni žari,
Osabno nosijo ti po konci glave.

Lutomer 10. Svečana. 1850. Isprošiti blagoslov božji za srečno vradovanje našega komisijskega poglavarstva (Bezirkshauptmannschaft) smo imeli dones svečano božjo službo. Pričujoči so bili g. vradniki v sjajnih vradniških opravih, poprejšni magistrat s mestnim odborom, in množica ljudstva. G. okrožni nadžupnik (Kreisdechant) so zbrane s krepkimi in svečanosti priložnimi besedami nagovorili. Po sv. maši je bil obed pri g. nadžupniku. Po sdravici presvetlega cara so g. komisijski poglavar tudi zdravico velikodušnjemu Slovanskemu narodu napili. Veseli „živio“ zadoni. Smo bili dobre vole, in se vsega dobrega od novih vradnikov nadamo. Bog daj, da se ne vkanimo. Dr. M.

Ljubljana. Po najvišjem sklepu od 19. augusta 1848 ministru pravice podeljene oblasti, so sledeči službe pri deržavnem pravdnstvu dobili:

Na Koroškem in Krajnskem:

Za deržavne pravdnike so zvoljeni: Pravdosrednik v Celjovcu Dr. Miroslav Edelmann pri deželnem sodništvu v Celjovcu; kamorni prokuratni adjunkt v Ljubljani Dr. Dragotin Kaiser od Trau-
enstern pri deželnem sodništvu v Ljubljani; kamorni prokuratni adjunkt v Zadru Dr. Andrej Lušin pri deželnem sodništvu v Novem mestu.

Za deržavne pravdniške pomagavce:

Kamorni prokuratni adjunkt v Zadru Dr. Jožef Regnard pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Kraju; konceptni praktikant kamorne prokurate v Ljubljani Dr. Ernest Lehmann pri deželnem sodništvu v Ljubljani; konceptni praktikant kamorne prokurate v Ljubljani Dr. Anton Šöpl pri deželnem sodništvu v Celjovcu; bivši avditor Nace Ortwein od Molitor pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Spitalu; konceptni praktikant dvorne kamorne prokurate Dr. Henrik Haan pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Radolci; konceptni praktikant dvorne kamorne prokurate Dr. Adalbert Heinrich pri deželnem sodništvu v Celjovcu; pravdosrednik v Celjovcu Dr. Jovan Plaš pri deželnem sodništvu v Novem mestu; aktvar kantonskega sodništva v Trebnim Jovan Pogačnik pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Trebnim; avskultant deželne pravice v Gradcu Ludovik Nagele pri deželnem sodništvu v Celjovcu; avskultant deželne pravice v Celjovcu Jovan Hauser pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Belaku; kantonski komisariatni aktvar v Mirni Evgen Oblak pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Postojni; kantonski komisar Aleksander Strangfeld pri deželnem sodništvu v Ljubljani; pomagajoči referent pri mestnem poglavarstvu v Ljubljani Jovan Burger pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Černomlju; gospasvetski kantonski komisar pri deželnem sodništvu prvega razreda v Blekovcu; avskultant deželne pravice v Ljubljani Dr. Henrik Martinak pri deželnem sodništvu prvega razreda v Kočevju; konceptni praktikant kantonskega komisarijata v Hermagoru Jovan Hanser pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Volšpergu; konceptni praktikant ilirske kamorne prokurate Dr. Jovan Bitterl pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Sent-Vidu; Dr. Jovan Mele pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Ipavi; Dr. Maksimilian Lušan pri deželnem sodništvu v Celjovcu.

Na slovenskem štajarskem:

Za državnega pravnika:

Pravdosrednik v Celji Dr. Herman Mullej pri deželnem sodništvu v Celju.

Za državne pravdniške pomagavce: Kriminalni aktvar v Zadru Anton Pajmann pri deželnem sodništvu v Celju; koncipist štajarske kameralne uradnije Jožef od Andrioli pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Mariboru; konceptni praktikant štajarske kameralne prokurature Dr. J. Teisinger pri deželnem sodništvu v Celju; Dr. Jovan Knez pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Radgoni; krajni sodnik in komisar v Weixelstetten Franc Tomšič pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Brešcah; krajni sodnik grajšin Melling in Platzerhof Franc Radavšeg pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Ptujem; krajni sodniški adjunkt v Kamniku Jovan Triller pri kantonskem sodništvu prvega razreda v slovenskem Gradcu.

Na Goriškem, v Gradiški, Istriji v Terstu in njegovi okolici.

Za državne pravdnike:

Tribunalni svetovavec v Vidnu Emil od Blumfeld pri deželnem sodništvu v Terstu; tribunalni svetovavec v Vidnu Dragutin Rumer pri deželnem sodništvu v Gorici; tribunalni svetovavec v Mantui Peter Šerauc pri deželnem sodništvu v Rovinji.

Za državne pravdniške pomagavce:

Preturški kancelir v Cividali Dr. Vincenc Sellenati pri deželnem sodništvu v Terstu; preturški aktvar v Terstu Dr. Dragutin Porenta pri deželnem sodništvu v Terstu; asesor deželnega sodništva Jožef Doliak pri deželnem sodništvu v Gorici, aktvar kantonskega komisariata v Rovinji Caharija Majer pri deželnem sodništvu v Rovinji; kriminalni aktvar Alojz Farfolja pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Gradiški; profesor v Terstu Dr. Dominik Vechi pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Kopri; aktvar pri kantonskem komisariatu v Monthoni Juri Mandusič pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Paznu; pravdosrednik v Lusini Dr. Nikolaj Petris pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Chersi; Dr. Jožef Defacis pri kantonskem sodništvu prvega razreda v Tominu; Dr. Jožef Deperis pri deželnem sodništvu v Gorici; Dr. Dragutin Lavrič pri kantonskem sodništvu v Sezani; Dr. Anton Barsan pri deželnem sodništvu v Rovinji.

Hrvatska. Od bana Jelačića so bili za ude vodivnega odbora v zagrebskem okrogu sledeči gospodi zvoljeni: Grof Jovan Drašković, Polikarp Paravić, korar Šot, Tadej Ferić, Ludovik Vrabec, Lukinac, Jakčin, Žerjavić, Krešić, Jovan Raicner, Vranjicany Ambros starejši, Franc Lovrić, Vizner, Anton Vakanović, Jovan Gvazdanović, Pavel Muhić, Kotur, Šuhaj, Rober, Mikulić, Kukulić, Frigan, Očić, Biščan, Jakob Delač, Obradović Smedrovac, Matiasević, Sinković, Pogledić, Moyzes, Cengeyal in Gjorgjević.

Česka. V Pragi bo gospod Hanka ruski jezik v českem jeziku razlagati začel.

* V Pragi se še vedno kolera prikazuje. Od 27. januarja do 13. februarja je bilo 32 bolnih; šest jih je že ozdravilo, 12 pa umrlo; 14 pa je še bolnih.

* V Pragi nek fajmošter enega učitelja ni hotel poročiti, ker je bila njegova nevesta Francozinja, in ker fajmošter francoske republike ne spozna.

Moravska. V Iglavu se je Oginski, Poljec po rodu, namenul gledišče na akcie zidati, v katerem se bode slovansko in nemško igralo.

Slovaška. Vstava se po celem Slovaškem slovesno in hitro oznanuje, od c.komisarjev na velikih tergih in od duhovnov na prižnjicah.

Galicia. Časopis „Czas“ pravi, da se v Lvovu še vedno ruski vojaki vidijo. Po 100 in 200 se jih na Rusovsko povrača.

* Rusinsko glavno svetovavstvo se zdaj s politiko skorej nič ne peča; večidel ima opraviti z rusinsko „Matico“ in z izdajo dobrih ljudskih bukev. V seji 30. januarja je sklenilo veliki zbor v Lvov poklicati, da se bode posvetoval zavolj izdajanja potrebnih šolskih bukev.

* V Bochnii je v jami, kjer sol koplejo, ogenj vstal, kterega niso mogli pogasiti. Več oseb, ki so je bližje ognja upali, je dim tako omamil, da niso več nazaj mogle in so žalostno smert storile. V tistem kraju, kjer gori, so jama zazidati mogli.

Austrijska. V Audörfu pri Prešborgu je Donova 40 hiš poderla in osem ljudi v razvaline zakopala.

* Gospod Havliček ni dobil dovoljenja, da bi smel narodny nov. na Dunaju izdajati.

* Dunaj. Grenadiri divizije Benedik so 4. februarja napravili na Dunaju bal, h kteremu so tudi bana Jelačića povabili. On je dovoljno dovolil na bal priti in dve celi uri med vojaki se veselil. Ko pride na bal, mu je od vsih strani gromeče živio donelo. Narodno pešem so potem prav živo zapeli. Kdor je bil priča, in je vidil kako se je junški ban z vojaki pomenkval, temu se ne bo čudno zdelo, da vojak pod poveljstvom takega vodja rad živi in umerje. Ko se ban poslovil, se vse okrog njega drenja; on vsakemu roko stisne, se zahvali, da so ga povabili in jim reče: „Da jih, ako na Horvaško pridejo, tudi povabi, da vsakemu vrata njegove hiše odperte stojijo. S temi besedami je vojake tako razveselil, da ni mogoče povedati.

* Ministerstvo notrajnih opravil pripravlja postavo, ki bo na tanjko razločila, kteremu se ima avstrijsko državljansko gradjanstvo podeliti, in pri kterih okoljšinah ga kdo zgubi. Stare pravice bodo v tej reči nehale in vsi avstrijski narodi enake pravice imeli.

Ogerska. Grof Ladislav Bathyanyi, ki je v madjarske vojski služil je zdaj častnik pri Kreschevauxleger; baron Miroslav Podmanický je prostak pri Prohaska; grof Gustav Bathyanyi desetenik pri huzarjih, in grof Štefan Esterhazy prostak pri huzarjih.

* „Fremdenblatt“ pripoveduje, da je une dni osemdesetopničarjev pri Parndorfu snežni vihar nadel in jih tako zasul, da niso vedli ne nazaj, ne naprej. Poveljnik jim je tedaj ukazal, se rešiti kakor vedo in znajo. Enajst vojakov z častnikom je zmerznulo.

Lombardo-ben. kraljestvo. Neverjetna novica se raznaša, da hoče Avstrijska vlada en kos lombardo-beneškega kraljestva Sardincom prepustiti. Gioberti je iz Pariza pisal in to poterdil, ravno tako tudi svak Weldna iz Milana v Turin na generala Lindenauer piše.

* Vojskovodja Radecky je ukazal na Lago maggiore vojaški parobrod in dva čolna za topove stesariti.

Tu je dežele.

Bosna. V Bosno je prišla vojaška komesija vse terdnjave pregledat.

Rusko. 256.400 ruskih vojakov se je ogerske vojske vdeležilo, ki so 90.000 konj imeli.

Angleško. Več časopisov zagotovi, da se je angleška vlada v gerskih zadevah francoski razsodbi podvergla.

Lepoznansko polje.

Pad Carigrada.

(Dalje.)

O petek po veliki noči, 6. aprila pride Mohamed s svojo armado pred mesto, se vsotori za bedom pred vratni Kaligaria, in mesto obda od lesenih do zlatih vrat. Velki top je bil pred vrata Kaligaria postavljen, potem pa, ker so bila novo vterjena vrata premočna, pred vrata sv. Romana pripeljan, od ktere ga so ime dobile, ki ga še dandanašnji imajo. Zraven tega dvanajst sto liber metavnega topa sta bila še druga dva, ki sta poldrugi cent teške krogle metala in razdiranju velkega pot pripravljala. Dve uri so potrebovali, preden so ga nabili, in čez dan so ga le sedemkrat zažgali, osem bart je že pred zorom zagromel v znamenje napada. Pa kmalo se je raspočil in raztergal ogerskega topničarja Orbana, svojega stvarnika. Spet je bil popravljen, da se je rabiti mogel, in je sedemkrat na dan v zidovje teške skale metal, pa mojstra ni bilo več, ki je znjim dobro ravnati zastopil. Zdaj pride v tabor k Muhamedu poslanec Jovana Hunyady, ki je pred poldrugim letom s Sultanom triletno primirje sklenul. „Hunyady — govori poslanec — je državno oblast Ladislavu izročil; kar je obljubil, ne more več deržati; tedaj Muhamedu primirno pismo nazaj pošle, in tirja svoje; z ogerskim kraljem naj Sultan stori, kar mu je drago.“ Ko ti poslanec gleda, kako nepripravno topničar velki top rabi, se mu smeja, in ga podučil, kako ga mora obračati, da bo dobro napredval. Podučil ga je, da, ako hoče zid razsuti, mora enkrat pet šest sežnjev na levo potem pet do šest čevljev na desno, in na zadnje se le v sredo streliti. Topničar ga vboga, in zidovje se v razvaline podera. Tako sta dva Ogra, en topničar, ki je velki top vlil, in en poslanec, ki je turškega topničarja podučil, kako se mora rabiti, k padu Carigrada svoje pripomogla.

Zraven velkega in obeh stranskih topov je bilo še mnogo srednih in majhnih od lesenih do zlatih vrat nastavljenih. Serbski rudokopi iz Novoherda so pod zemljo jame kopali. Prederli so zemljo do mestnega rova, so luknje v prvi zid naredili in obleženim mnogo škode napravili. Štir turne na kolesih so Turki proti zidovju pomaknuli, na njih so bili mostovi napravljeni, da bi po njih do mestnih vrat priti mogli. Cela armada Turkov je šela čez dve sto in petdeset tisuč vojakov; sto tisuč konjkov je stalo za taborom, sto tisuč pešcov na desnem krilu do zlatih vrat, in petdeset tisuč na levem, v sredi Sultan s petnajst tisuč Janičarov. Saganos paša z nekoliko tisuč mož je stal na berdu za Galateo, na drugej strani Carigradu nasprot ležeče barkostaje. Brodovje pod poveljstvom Baltaoghli-a je šelo tri in sedemdeset galej in čez tri sto majnih bark, z vsemi skupej štir sto in dvajset bark. Tako moč in pripravo so imeli Turki.

V Carigradu je bilo oboroženih Gerkov štir tisuč devet sto tri in sedemdeset. Zraven teh je bilo še dva tisuč tujcev in tri ali pet sto Genuezarjev pod poveljstvom Jovana Longa, iz plemenite Giustinianske rodovine na dveh galejah obleženim v pomoč poslanih. Cesar jim je bil hvaležen, in jih je bogato obdaroval. Izvolil je Longa za vodja tri sto mož, in mu otok Lemnos podariti zagotovil, ako bo Muhamed primoran se od mesta odtegnuti. V

barkostaji je stalo le štirinajst bark za brambo mesta; tudi strelaštvo je bilo slabo. Greki seer niso mogli tako velikega topa, kakor so ga Turki imeli, sovražniku nasproti postaviti, ker so bili še tisti, kar so jih imeli, veliko preveliki, da so zidovje stresali in Gerkom več škodvali kakor pa koristili. In vonder so bili Gerki tako hudo razkačeni, ko se je njih naj veči top raspočil, da so hotli topničarja, ki ga je zažigal, k smerti obsoditi, kakor da bi ga bil Muhamed podkupil. Velike turne, ki so jih Turki proti mestu pomaknuli, iz katerih so vojaki turn sv. Romana prekučnuli, so Greki z gerskim ognjem eno noč zažgali; Mohamed je prisegel pri vsih prerokih, da bi ne bil nikolj verjel, da budobneži v ene noči toliko storiti zamorejo.

Petnajstega aprila je turško iz štir sto bark obstoječe brodovje Phidalio zapustilo, se v južni Bospor podalo in pri evropejskem bregu obstalo; nekoliko dni potem privesla pet bark v Propont, ena cesarska in štir genueške. Sto in petdeset turških bark se jim nasproti postavi ravno pred barkostajo, jim pot zapreti. Nebo je bilo jasno, morje mirno, na ozidju mesta je bilo mnogo gledavcov, sultan je gledal na konju sede z evropejskega brega na morski boj, ter si je bil svest gotove zmage. Med turškimi barki je bilo osemnajst galej, vojaki pa se na morski boj niso razumeli. Z visoke cesarske barke in genueških so pušice na nizke turške letele. Zastonj so si Turki prizadevali, cesarsko barko v svojo oblast dobiti, vsaka, ki se ji je približala, je bila zažgana. Flektanela, cesarski kapitan se je oroslanu enako bojeval, ravno tako tudi Genueza Kataneo Novarra in Balaneri. Morje je bilo s pušicami pokrito; več turških galej je skupej zadeto in se razbilo, dve ste zgoreli. Tega Mohamed več ne more gledati, samega sebe pozabi se jezi in togoti, z zobmi skriptlje in s svojim konjem v morje skoči, da bi do bližnjega brodovja priplaval, in zmago Grekom vzel. Za njim vsi velikaši v morje planejo in na brodovje hite. Morski vojaki osramoteni in oplašeni, ponove boj z velikim pogumom pa s slabim izidom. Gerki srečno skoz turške barke predrejo in v barkostajo splavajo, ter jo z železno verigo zaprejo. Zguba Turkov je bila velika, še večja pa sramota. Mohamed, razserden, je hotel svojega admirala Baltaoghli-a umoriti, pa na prošnjo Janičarov mu je življenje pustil, vonder svojega serda ni mogel vtolažiti. Štiri sužni so Admirala razpetega na tleh deržali, in sultan sam mu je s svojim težkim kijem sto palc naštel in ravno tolikokrat ga je ranil.

(Dalje sledi.)

Nenavadne besede v prevdarek.

Péja; Péga podpornje pri zidanji so péje.
Predkosilnica, se pravi málica pred Kosilam, ki se postavim tricam ob ene štirih zjutrej dá.
Pomlativnica, je pojedina po dokončani mlatvi.

Plánja, se imenuje planjava posebno v gorah.
Podvêz (éza) imenujejo pastirji kraj pod vi-sečo skalo, kamor dež ne more, de se kjékej vza-vetje pred hudim vremenom skrijejo.

Pónta, také nekteri pravijo namest podpór-nja, post. pri kozelcu (stogu) in podpréti se pravi podpóntati.